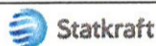

AV ABI MORGAN
OMSETJING: BRIT BILDØEN
REGI: TORKIL SANDSUND
SCENOGRAFI: HELGE HOFF MONSEN

MED: HEIDI GJERMUNDSEN BROCH,
INGUNN BEATE ØYEN, NINA WOXHOLTT
OG INGRID JØRGENSEN DRAGLAND

NOREGSPREMIERE 12. FEBRUAR PÅ SCENE 2

WWW.DETNORSKETEATRET.NO
22 42 43 44

DETNORSKE

Betal Morgenbladet med AvtaleGiro

Nå kan du dele opp regningen i månedlige innbetalinger. Bestill tolv måneders AvtaleGiro-abonnement, og vi trekker deg kun kr 95,- pr. måned.

AvtaleGiro-abonnement bestiller du på e-post abo@morgenbladet.no eller på telefon 21 00 63 00 (tast 1).

Kun
kr. 95,-
pr. mnd.

Avtale Giro MORGENBLADET

morgenbladet.no

Tom for gaveideer?

Gi abonnement på Morgenbladet i gave til noen du er glad i!

Bestill på morgenbladet.no, eller ring 21 00 63 41 (tast 1).

MORGENBLADET

Sex, sjalusi og

Uinspirert og reaksjonært fra Nasjonalmuseet, ellers mye severdig samtidskunst både ute og hjemme denne våren.

KOMMENTAR
Johanne Wernø

har fått sette sammen på Cinemateket – har landets mest provoserende kunstner sjansen til å gjøre en mer reflektert figur. Hvis han vil, da.

«I *Don't Want No Retro Spective*» står det å lese tvers over et berømt stykke popkunst fra 1979. Min gjetning er at Bjarne Melgaard deler aversjonen til Ed Ruscha, som malte bildet: Kan jeg ha blitt gammel og museal nok for en retrospektiv utstilling allerede? Riktignok er ikke kunstvårens første store anbefaling, *Bjarne Melgaard – Jealous*, som åpnet 21. januar på Astrup Fearnley-Museet, en slik nekrolog som Ruscha i sin tid fryktet, men en *mid-career*-presentasjon. Det stormet omkring Melgaard i fjor, da han nektet å ta etisk ansvar for en serie bilder som angivelig flørtet med pedofili. Gjennom *Jealous'* brede presentasjon av verk fra nittitallet til i dag, og gjennom det øvrige programmet – de åpne kunstnersamtalene og filmserien kunstneren

Melgaard-utstillingen ble offisielt åpnet av Nasjonalmuseets direktør Audun Eckhoff, kanskje for å demonstrere at jo da, han *har* hjerte for samtidskunsten. Da Nasjonalmuseet fikk ny lederstab i januar, var det jo nettopp den avdelingen som fortsatt sto hodeløs, og samtidskunsten er midlertidig lagt på Eckhoffs bord. Museet har ikke håp om noen tilsetning før tidligst på høstparten, og feltet forblir familiens stebarn ennå en stund til. Når direktørens annonserte tenkepause er over og andre utlysning kommer, forventer vi at museet jobber hardere, gjerne internasjonalt, for å selge inn stillingen som en attraktiv posisjon for aktuelle kandidater.

I mellomtiden synes det på museets vårprogram at avdelingen mangler overskudd. Både nyåpnede *Stir heart* og

Ikke lenger vidunderbarn

Gustavo Dudamels historie er en saga. Når han debutterer med Los Angeles symfoniorkester er det en fullblodig kunstner som veiver på dirigentpodiet.

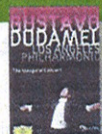
Blant unge dirigenter i dag er det ingen som rager i nærheten av like høyt som Gustavo Dudamel. 26. januar fyller han tredivet. I hans hjemland Venezuela finnes det et omfattende utdanningsprogram som tar barn og ungdom vekk fra gaten. Isteden får de en fiolin eller et annet instrument i sin hånd, og El Sistema har ikke bare hatt omfattende sosial virkning, men det har produsert en rekke fremstående musikere. Gustavo Dudamel er den desidert mest fremgangsrike. Hans liv er en saga, og slikt blir det gode overskrifter og stor

spalteplass av. Det har også ført ham til oppdrag med Wienerfilharmonien, La Scala, Chicago, Stuttgart, og en rekke andre orkestre. 2007 begynte han som sjefdirigent for Göteborgs Symfoniker, og fra høsten 2009 holder han to ror i sine hender. Han begynte nemlig fra da av som sjefdirigent for Los Angeles Symfoniorkester.

Til tross for en eventyrlig cv er hans diskografi ganske begrenset. Så langt er han mest kjent som den unge energiske mannen som av og til dirigerer Orquesta Sinfónica Simón Bolívar, et vidunder av et ungdomsorkester fra El Sistema og Venezuela. I det siste har det kommet noen plater fra Los Angeles, og jeg skal her se på dvd-en fra konserten hvor han ble installert som dirigent. Spørsmålet er om han bare er et vidunderbarn med medietekke eller om han i kraft av musikkalsk evne kan forsvare sin plass i media

ANMELDELSE

DVD: LOS ANGELES SYMFONIORKESTER, GUSTAVO DUDAMEL (DIR.)
Verk av Mahler og Adams
Deutsche Grammophon

popkunst

den påfølgende *Goddesses*, utstillinger med kvinnelige kunstnere fra samlingen, virker raskt og tannløst formulert. Å klumpe kvinner sammen på grunnlag av at de er kvinner, og å la «følelser» være mest fremtredende blant temaene som kan skjelles i teksten om dem, er reaksjonær kuratering.

Vestpå vil nok Bergen Kunsthall fortsette å gjøre seg bemerket. Kunstkritikerprisen 2008, som ble gitt intendant Solveig Øvstebø, gikk til en leder og kurator som vet hvor hun vil. I fjor trommet kunsthallen med stor suksess sammen til en åpen konferanse om hvorvidt Bergen bør få sin egen biennale (spørsmålet surrer videre i byen, 22. januar inviterer kommunen, som er positiv, aktører fra kulturlivet til nytt seminar om emnet), ved siden av å organisere et sterkt utstillingsprogram. I vår presenterer de blant annet den lovende gruppeutstillingen *Under One Umbrella*, organisert av kuratorene fra prosjektrommet Silberkuppe i Berlin.

Samtidskunstens publikum ynder å få nevnt, sånn i forbifarten, hvor mye de reiser. Ikke bare er det kokett, det skal også bli en kortvarig rus. Miljøsamvittheten kommer til å innhente dem/oss

ganske snart, og AirBerlins kampanjer vil bare bli et nostalgisk minne om noe herlig, men farlig, som whisky til lunsj å la tv-serien *Mad Men*. Enn så lenge er nettopp Berlin stedet å fly til i juni, da den sjettede Berlinbiennalen åpner. I fjor utgjorde Pushwagner og Lars Laumann den norske kontingenten; årets liste over kunstnere er ennå ikke offentliggjort, men denne unge biennalen i en by som uansett flommer over av kunst, skuffer neppe.

Samtidskunsten forblir familiens stebarn ennå en stund.

Hvis den New York-farende morgenbladleser kommer seg av sted før mars måned, bør hun sette av en dag i et tilsynelatende tomt Guggenheim-museum. Tino Sehgal er sjeldent nok ikke utdannet kunstner, men har studert dans og økonomi. Utstillingen viser immaterielle «verk», som består av gester, tale, sang og bevegelse i gallerirommet. Sehgal kaller dem «situasjoner», og lar sine skuespillere fremføre dem i mer eller mindre frivillig samhandling med publikum.

Kontroversiell: Kunståret åpner med Bjarne Melgaard på Astrup Fearnley-Museet i Oslo den 21. januar. Vil fjorårets etikdebatt om Melgaards pedofilbilder blusse opp igjen? BJARNE MELGAARD «UNTITLED» 2009

Uunngåelig nok har den gamle popkunstpioneren Ed Ruscha fått sine retrospektive utstillinger med tiden, og i mai får han en til. Jeg gleder meg til hålla går på Skeppsbron og *Ed Ruscha*. Femtio år av måleri åpner på Moderna Museet i Stock-

holm, kuratert av dyktige Lars Nittve som noe av det siste han gjør før han forlater stillingen som museumsdirektør.

Johanne Wernø er kultur@morgenbladet.no

Gripende: Gustavo Dudamel (30) viser stor symfonisk kunst med sitt orkester, skriver Magnus Andersson. FOTO: FRANCESCO SPOTORNO/SCANPIX

og sin rolle som sjefdirigent. Svaret er ja, men det er ikke uten forbehold.

Ingen fuglesang. Hans innledning på Mahlers første er superb. Verket begynner i gryningen. Strykerne spiller lange toner i ekstremt høyt leie og de spiller ditto svakt. Stemningen er påtagelig. Det slående med Mahlers åpning er hvordan han stabler motiver og tanker oppå hverandre. Det er et stillferdig kaos, og utfallet er me-

get usikkert. Dudamel makter å holde på strykernes statiske dveling samtidig som han lar motivene over denne bakgrunnen være klart karakterisert, uansett om det er hornene som påkaller dagen eller treblåsere som tenker en tanke som ikke rekker lenger enn to toner. Wow, tenker jeg, dette blir en av de store Mahler-tolkningene, men når han kommer til hoveddelen av første sats mister han grepet om meg. Den bygger på sangen «Ging

heut' morgen über's Feld», hvor protagonisten er ungdommelig naiv og synger til blomstene og fuglene om hvor vakker dagen er og om hvordan verden har andre farger enn tidligere. Mahler bruker alle musikalske elementer fra sangen i sin første symfoni foruten de siste strofene hvor protagonisten skjønner at lykken ikke skal bli hans. Dudamel mangler helt denne ungdommelige naiviteten og energien. Fløyten forblir en fløyte istedenfor fuglesang.

Kjernen ligger i spenningen mellom det vulgære og det dødsens alvorlige.

I mine ører finner vi kjernen av Mahler i spenningen mellom det vulgære/folkelige og det dødsens alvorlige. Begge elementene finnes alltid i alt. Når Mahler er svulstig – og det er han ofte – mener han det fullt ut. Det svulstige må trekkes mot det seriøse slik at det hele grenser mot det vulgære. Det er her jeg føler at Dudamel ikke strekker til. Han har en overgripende forståelse for musikkens struktur, som gis uttrykk i en dramatisk fremdrift som er beundringsverdig og medrivende. Ja, han har til og med en energi som man blir andpusten av å lytte til. Likevel mangler han litt av det *sug* – jeg har ikke et bedre eller mer dekkende ord – som er så typisk for Mahler-tolkning i verdensklasse. Det handler nettopp om alvor i

det vulgære, om å dvele seriøst ved små detaljer som kan være like viktige som gresset er for vår forvirret forelskede protagonist.

Fan. Det store ved Dudamels tolkning er hans dramatiske fremdrift. Dirigenten viser stor symfonisk kunst med sitt orkester, og her er nettopp kraft i tempo, dynamisk bruk av kontraster og likheter sentrale. Det handler dessuten om å kunne skjelle mellom instrumentene. Det handler om å balansere og å skape unike klangbilder. Symfonien er mange steder som i innledningen, hvor han skaper en utrolig poetisk og statisk klang. Over denne fremstår innsatser, mellomstemmer og understemmer som små lyriske tankefigurer. Til tross for mangler ved hans Mahler-forståelse er innspillingen dypt gripende. Detaljrikdommen, utlegningen av teksten, og ikke minst den dynamiske og dramatiske gestaltingen overgår langt mine innvendinger. Dudamel har ikke kommet til Los Angeles og den internasjonale musikscenen i kraft av sin historie, men i kraft av sin kunstneriske integritet.

Dudamel dirigerer også urfremføringen av John Adams *City Noir* på dvd-en. Dessuten følger det med en liksomdokumentar hvor vi blir fortalt hvor fantastisk Dudamel er, og hvor Dudamel forteller om hvor viktig musikken er. Vel, det er på sin plass å si at han er fantastisk. Jeg er blitt en fan.

MAGNUS ANDERSSON